

Kårvatn

TT kom tidlig i forbindelse med Kårvatn, som ligger øverst i Todalen i den vestligste delen av Trollheimen. Det er en gammel gård, men hvor gammel er det ingen som vet. Kanskje var det bosetting her allerede i vikingtiden, for en øks som ble funnet under graving på gården tidlig på 1900-tallet er i hvert fall fra den tiden. Om det var fast bosetting her før Svartedauen, så forsvant den mest sannsynlig da pesten slo inn over landet i 1349. Etter pesten har gården trolig vært drevet siden ca. 1450. Den har i hvert fall vært drevet en god stund før 1645, da gården under navnet "Korrvatten" dukker opp på en av kong Christian 4.s skattelister.

Da TT ble stiftet hadde også Kårvatn, i likhet med Storligårdene, begynt å ta imot turister. I TTs årsberetning for 1891 fortelles det at losji er å få hos Gudmund Kårvatn, og påfølgende sommer ble ruten mellom Trollheimshytta og Kårvatn gjennom Naustådalen merket opp. Men ennå skulle det gå mange år før TT fikk en kvarteravtale med Kårvatn, som med sine 110.000 mål er den klart største eiendommen i hele Trollheimen.

Kårvatn ble i 1911 overtatt av Josva Halle, som var født i 1876 på gården Øyå lenger ned i Todalen. Han hadde i ungdommen forlatt hjembygda, utdannet seg til ingeniør og vært en tur i USA før han kom tilbake til Norge, egentlig for å tiltre en stilling ved Norsk Hydro på Rjukan. Men dit kom han aldri, hjemlengselen var for sterk. Han reiste hjem til Todalen og fikk seg arbeid som dreng på Kårvatn. Og med onnearbeid, tømmerhugst og alt det andre som hørte hverdagen til på en fjellgård for hundre år siden, trivdes ingeniøren utmerket:

Da TT ble stiftet i 1887 hadde Kårvatn allerede begynt å ta imot turister.
Foto: Jac Brun

Utsikt mot
fjellgården
Kårvatn. Foto:
Gudmund
Kårvatn

"Faktisk kjente jeg det som en frigjøring da jeg kunne forlate kontoret med tegnebrett og rissefjær og bytte disse arbeidsredskapene med øks og sag, lå og rive, reip og tømmer. På ny fikk jeg kjenne sterk og naturlig sult og gleden ved å spise meg mett. Jeg fikk oppleve å gå i tungt arbeid og komme trett hjem til kvelds og sove den dype, gode søvnen som bare kropparbeid kan gi - en gave fra himmelen, en gave som etter hver endt arbeidsdag er like vidunderlig og ny. I min barndoms katekisme sto å lese: "I ditt ansikts sved skal du ete ditt brød!" Personlig synes jeg at en slik formulering er både rettere og sannere: "I ditt ansikts sved skal du nyte ditt brød!"

Fjellparadis

I 1911 overtok Halle som nevnt gården. Da hadde han selvsagt forlenget oppdaget det fjellparadiset som store deler av eiendommen består av. Særlig ble han glad i Neådalen, hvor han satte opp en liten hytte som han kalte Neådalshytta. Dit dro han så ofte som mulig, men trolig ble det ikke så ofte som han kunne ha tenkt seg, for helt fri for andre slags plikter ble han ikke. Bygda hadde bruk for en mann av Josva Halles støpning og for hans kunnskaper. Han havnet i kommunestyret, ble ordfører og nedla også som folkevalgt en betydelig innsats. Det skal vi imidlertid ikke gå inn på her.

Hans forgjenger, Gudmund Kårvatn, levde til høsten 1933 og var vel 86 år gammel da han gikk bort. "Kårkaill'n" bodde på gården til sin dødsdag og ble av Olaf Grilstad betegnet som "en i alle henseender høireist og nobel personlighet" som man måtte få både respekt og beundring for. "Han satt inne med en betydelig viden og var hjemme på de forskjellige felter. En samtale med ham - i de senere år som regel på gårdens store, solfylte veranda - var alltid av interesse. Skjønt alle som kom til gårds alltid var velkomne, er det ikke tvil om at Gudmund, som den fjellmann han selv var, så på oss som "kom fjellet" med særlig blide øyne. Han forstod oss og de grunner og følelser, som drev oss til å ty til fjellet, den gode læge for såvel sinn som skinn. Oss fjellfolk stod han alltid bi med råd og dåd og sørget for oss med faderlig omhu."

Den samme interesse og omtanke for fjellturistene preget også Josva Halle, men turisttrafikken til Kårvatn ble utover på 1900-tallet likevel etter hvert så stor at den ble en belastning. Våren 1918 så Halle seg nødt til å sende et brev til TT med en anmodning "om at henstille til turister ikke at legge veien om Kaarvatn", som det står i TTs årsberetning. "Som grund blev der fremholdt at det var meget vanskelig at skaffe den tjener-

Målastua kalles den selvbetjente TT-hytta på Kårvatn. Foto: Jonny Remmereit

hjælp som trængtes, og at gaardens drift la fuldt beslag paa folkene." Og foreningen hadde selvsagt ikke noe valg; den hadde ingen avtale med Halle og kunne ikke pålegge ham å ta imot gjester: "Saa beklagelig dette end var, da Kaarvatn ligger ved en av de mest befærdede ruter i Trollheimen, saa maatte bestyrelsen bøie sig for denne grund som den maatte medgi var ganske rimelig, og opfordret derfor turister til at ta over Storli og derfra ned til Inderdal. Allikevel er det ikke kommet til alles kjendskab, endel har tat den vei, men ingen er blit avvist, men tverimot møtt med den samme elskværdighet som før. Bestyrelsen har henvendt sig til eieren av Kaarvatn og faat hans tilsagn om at han til sommeren vil motta turister som før, men maa sætte som betingelse at de kommer dit paa en rimelig tid og ikke, som et oftere har hendt, uroer folk midt paa natten."

Året etter heter det i årsberetningen at foreningen var i forhandlinger med Halle "om et arrangement som forhaabentlig vil bli til begge parters tilfredshet". Dette "arrangement" gikk ut på at TT skulle bidra med penger til utbygging av et eget kvarter for turistene på gården. Så langt var gjestene blitt forlagt på rom i hovedbygningen, men TT foreslo at man i stedet burde ta i bruk den såkalte Gammelstua som turistkvarter. Arkitekt Hans Grendahl ble engasjert til å utarbeide et forslag til ombygging, og ifølge forslaget skulle Gammelstua få peisestue, spisestue og fire eller fem soverom. Planen var at arbeidene skulle komme i gang i løpet av 1920 eller 1921, men de dårlige økonomiske tidene førte til at ombyggingen ble utsatt. I TTs årsberetning for 1922 heter det at Halle nå heller

Barnebarnet Oda og elghunden Bamse sammen med Berit og Erik Kårvatn. Foto: Gudmund Kårvatn

Fra utstillingen på Stabburet. Foto: Jonny Remmereit

selv ville reise et nybygg som kunne brukes både av turister og faste gjester, men heller ikke dette ble det noe av. Gården fortsatte imidlertid som før å ta imot turister i hovedbygningen, hvor det etter hvert ble etablert 20 senger for fjellturistene. En formell kvarteravtale mellom Halle og TT ble inngått i 1935.

Målastua tas i bruk

I 1950 ble gården overtatt av Josva Halles sønn Gudmund Halle og hans kone Olina, som på samme måte som før fortsatte å ta imot fjellturister. Det samme gjorde også Gudmund og Olinas sønn Erik Halle Kårvatn og kona Berit da de overtok gården i 1972, og først under dem ble turistkvarteret flyttet ut av hovedbygningen. Den gamle kvarteravtalen ble i 1984 sagt opp og erstattet av en ny som innebar at det ble etablert et selvhushold med 19 senger i den gamle Målastua. Ny innredning av kjøkken og soverom ble gjort i eiernes regi etter tegninger av arkitekt Erik Stabell i TTs byggekomité. Eierne tok etter hvert også selv ansvaret for organiseringen av selvbetjeningsoppkjørene og salget av matvarer.

I 1994 ble kvarteret utvidet med et påbygg på Gammelstua, som ble tegnet av sivilarkitekt Jan Ivar Bruheim. Denne delen av kvarteret fikk åtte senger pluss plass til to-tre flatsenger på hemsene, foruten dusj og tørkerom. Og skulle det enda knipe om plass, kan det fremdeles tilbys senger inne i hovedbygningen. I tillegg er det for øvrig også mulig å leie hytta som Josva Halle bygget i Neådalen eller en seter som gården har i Naustådalen for en helg, noen dager eller en uke.

I dag har Erik og Berit Halle Kårvatn etter 30 års drift overlatt gården til sin sønn igjen, Gudmund, og hans kone Inger Astrid. De baserer også deler av gårdens drift på en godt utbygget gårdsturisme som omfatter en rekke tiltak og tilbud utover det tradisjonelle mottaket av fjellvandrere. Gården har bl.a. en avtale med Surnadal Jeger- og Fiskerforening om organisering og forvaltning av de rike mulighetene for småviltjakt og fiske som eiendommen har å by på. Nærmere opplysninger om tilbudene og turmulighetene som Kårvatn har å by på, finnes i TTs årbok for 2003 og i et eget hefte om Kårvatn som TT har gitt ut.

